

Pohyby vnější a vnitřní

Nutné je principiálně rozlišovat pohyby pouze vnější (přemísťování) a pohyby vnitřní nebo také vnitřní (dění). Ve skutečnosti se ovšem setkáváme jen s kombinacemi různých, nejčastěji mnoha až velmi mnoha pohybů vnějších i vnitřních, kdy se eventuelně musíme rozhodovat, které pohyby můžeme zanedbat, protože pro náš účel nemají větší důležitost (někdy je relativní nedůležitost tak nepatrná, že se naši běžné kontroly docela vymyká). Pod termínem „vnitřní“ nemusíme vždy mínit pohyb „ne-předmětný“; ale může jít také jen o pohyb rovněž vnější, ale vůči nějakému jinému, jej nějak zahrnujícímu pohybu relativně vnitřní. Uvedme příklad třeba z astronomie: planeta C se pohybuje po dráze téměř kruhové (nebo více či méně eliptické) vcelku pravidelně, takže se ve většině případů nemusíme starat ani o geologické (planetologické) změny pod jejím povrchem, ba dokonce ani o eventuelní kontinentální drift, který třeba i mocně mění tvářnost jejího povrchu (např. velkými sopečnými výbuchy apod.). Naproti tomu musíme brát v úvahu působení ostatních planet téhož systému, které rovněž ovlivňuje pohyby uvažované planety, byť rovněž jen málo a dlouhodobě. A přitom vůbec nemusí (ale ovšem může) jít o niterné dění událostného typu, když se přesouvají kontinenty! A naproti tomu postup evoluce živých organismů na planetě může mít docela silný vliv na geologické složení pevniny nebo mořského dna, např. sedimenty reliktní obrovské spousty mikroživočichů mohou vyvolat složení vrstev vápence, apod.

(Praha, u Martiny, 181006-b.)